

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

146. Meddelelse. Februar 1943.

8. ændrede Oplag. (1. Oplag Marts 1928).

B. Vejledninger.

Sygdomme og Skadedyr paa Frugtbuske.

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvae*) viser sig først som en hvid, melet Belægning (Meldug) paa unge Blade, Skudspidser og Frugter af Stikkelsbær, sjældnere paa Ribs, Solbær og andre *Ribes-Arter*. Denne hvide Belægning, der bestaar af Svampens Mycelium og Knopceller (Smitstof), bliver efter et Par Ugers Forløb til en sejt, chokoladefarvet, fastsiddende Hinde, hvori Svampens smaa, mørke, til Overvintring bestemte Sporehuse dannes. Saa længe Hinderne er unge og hvide, kan de vaskes af Bærrerne.

Ved Bekæmpelsen er følgende Kulturforanstaltninger af Vigtighed: 1) Buskene skal staa frit, ikke overskyggede af Trær eller Buske eller fyldte med Ukrudt. 2) Der gives rigeligt Fosforsyre, men ikke for meget Kalium og Kvælstof, især ikke meget sildig udbragt Kvælstof. 3) Om Efteraaret udtyndes Buskene, og der graves under og mellem dem, saa syge Bær m. m. bliver begravede.

Syge Skudspidser fjernes bedst om Efteraaret; fjernes de om Sommeren, giver de Anledning til Nyvækst, som netop er særlig modtagelig.

Da Stikkelsbærdræberen, som er en Meldugsvamp, lever ret overfladisk paa det angrebne Væv, kan en Vintersprøjtning virke godt; særlig virksom er Blaasten (6 kg i 100 Liter Vand)¹⁾, Formalin (2½ Liter Handelsformalin i 100 Liter Vand) og Svovlkalk (10 Liter i 90 Liter Vand). Svovlkalk virker tillige mod Skjoldlus og Æg af Stikkelsbærmider.

¹⁾ I Henhold til Bekendtgørelse af 12. Jan. 1943 er det indtil videre forbudt at anvende Blaasten til dette Formaal. Blaasten maa alene anvendes til Fremstilling af Bordeaux- eller Kobbersodavædske med ikke over 1 pCt. Blaastensindhold.

Vintersprøjtning synes at virke bedst, naar den udføres lige, naar Knopperne begynder at svulme. Vinterkarbolineum maa ikke bruges saa sent. Ved meget ondartede Angreb sprøjtes tillige lige efter Løvfald. Nyindkøbte Buske desinficeres ved, at hele Toppen, men ikke Roden, dyppes i Formalin eller Svovlkalk i samme Styrke som til Vintersprøjtning.

Hvor Vintersprøjtning ikke kan holde Stikkelsbældræberen nede, maa der Sommer sprøjtning til. Ved ondartede Angreb sommersprøjtes 2—3 Gange; første Gang naar Blomsterknopperne er synlige. Særlig virksomt mod Stikkelsbældræber er Alkalisk Kobbersodavædske. Til 100 Liter Vædske anvendes 1 kg Blaasten og 3 kg Vaskesoda (eller 1 kg calcineret Soda). Vædsken bliver bedst, naar Blaasten og Soda opløses hver for sig, og Blaastensopløsningen hældes i Sodaopløsningen. Alkalisk Kobbersodavædske bør dog ikke anvendes senere end en Uge efter Blomstringen og ikke i Solskin, da den ellers let svider Bladene.

Svovlkalk (2—3 Liter i 100 Liter Vand) virker godt mod Stikkelsbældræberen, men svider en Del Sorter, især gule og laadne.

Ved senere Sprøjtninger, bl. a. naar man vil undgaa, at Bærrene plettes, kan der bruges Formalin ($\frac{1}{2}$ Liter i 100 Liter Vand, hvori der helst skal piskes 1 kg Sæbe).

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) kan optræde ondartet paa Stikkelsbær, Ribs og Solbær, hvis Blade faar smaa, rødbrune Pletter og ofte bliver gule. Bladene kastes, som Regel de ældste først, ofte sidder der kun nogle faa Blade igen ude i Spidsen af Skuddene. Ribssorten Rød Spansk og Solbærsorterne Climax og Goliath er modstandsdygtige, medens Kirsebærribs og Solbærsorten Schwarze Traube lider stærkt under Angrebet.

Buskene beskyttes mod Angreb ved Sprøjtning med Bordeauxvædske 1:1:100 lige før eller lige efter Blomstringen, om fornødent begge Gange og en eller flere Gange efter Bærplukning. I Planteskoler sprøjtes hele Sommeren med 2—4 Ugers Mellemløb. Alkalisk Kobbersodavædske (se Stikkelsbældræber) virker ogsaa mod Skivesvamp; Ribs svides let heraf. Bladene graves ned om Efteraaret.

Stikkelsbær-Skaalrust (*Puccinia caricis*) fremkommer i Maj—Juni som runde, gulrøde, fortykkede Pletter, hvori der ses talrige smaa Fordybninger (Skaalruststadiet). Buskene smittes hvert Foraar af Sporer, som kommer fra visse Stargræsser, hvor Svampens Sommer- og Vintersporer findes. Stargræsserne

vokser paa fugtige Arealer, og findes der f. Eks. kun et enkelt mindre Mosehul nær Stikkelsbærarealet, kan Smittefarens fjernes, naar Mosehullet fyldes og kultiveres. Sprøjtning med Bordeauxvædske 1:1:100 kort efter Løvspring og atter 2—3 Uger senere kan yde nogen Beskyttelse mod Svampen.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*). Ofte dør enkelte Grene af Ribs, Solbær og Stikkelsbær. Ved Grunden af disse Grene findes Angreb af Drueskimmel, der under fugtige Forhold bryder frem her som graa, laadne Puder. De syge Grene skæres af helt nede ved sundt Ved. Kulturforanstaltninger som ved Stikkelsbærdræber. Frosts vækkede Grene angribes let af Drueskimmel.

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) ses i Juli—September som brunviolette Pletter paa Hindbærstænglerne, især omkring Bladbasis paa Stænglernes nedre Halvdel. Naar Stænglernes grønne Farve om Efteraaret er blevet brun, er de angrebne Partier blevet sølvagtige med smaa, sorte Prikker (Svampens Sporehuse).

De nye Skud smittes af de gamle, derfor er det bedst at have særlige Formeringsstykker, hvor de gamle Skud skæres helt ned hvert Foraar. Ved Tilplantning af nye Stykker skæres disse helt ned det første Foraar. Efter Bærhøst skæres de gamle Stængler straks helt ned.

Bladrandsyge paa Ribs. Paa ubekvem Jord og paa vindudsatte Steder faar Ribs tit visne Bladrande. Vækstforholdene maa forbedres. Oftest skyldes Bladrandsyge paa Ribs dog Kaliummangel, der viser sig ved, at Bladene bliver mørkegrønne og tykke og faar mørkebrune-sortbrune, tørre, skøre Rande; giv i Vinterens Løb 40—50 g Svovlsur Kali pr. m². For meget Klor i Jorden, f. Eks. efter Anvendelse af større Mængder klorholdig Kaligødning (40 pCt. Kaligødning) kan ogsaa foraarsage Bladrandsyge. Bladene er da lysere, tyndere og med lysebrune Rande.

Bladlus (forskellige Arter). Æggene dræbes om Vinteren ved Sprøjtning med Frugttrækcarbolineum (6—8 Liter i 100 Liter Vand). I øvrigt bekæmpes de om Sommeren ved Sprøjtning med Nikotin (1:1000) i Sæbevand, saa snart Angrebet opdages, om fornødent afklippes de luseangrebne Skud.

Skjoldlus (navnlig *Lecanium corni*). De overvintrende Larver dræbes ved Vintersprøjtning med Svovlkalk (10 Liter til 90 Liter Vand) eller Frugttrækcarbolineum (5—8

Liter til 100 Liter Vand). De smaa, vandrede Larver kan i Eftersommeren dræbes ved Sprøjtning med Nikotin (2:1000) i Sæbevand.

Tæger (*Lygus pabulinus* o. a. Arter) kan ved deres Sugning beskadige Ribs- og Solbærbuske meget stærkt. Æggene dræbes med Frugttrækarbolineum 10:90 (se 250. Meddelelse). Kort efter Løvspring, medens Nymferne endnu er smaa, kan de dræbes ved Sprøjtning med Nikotin (1:1000) i Sæbevand.

Stikkelsbærorme (Larverne af forskellige Sommerfugle og Bladhvepse) kan bekæmpes ved Pudring med Derrispudde eller Sprøjtning med Cryocid, 1 kg til 100 Liter Vand. Blyarsenat, der ogsaa kan dræbe Larverne, fraraades det at bruge af Hensyn til Giftfare.

Stikkelsbærmider (*Bryobia ribis*). De smaa, røde Mider forårsager ved deres Sugning, at Bladene bliver smaa, askegraa og falder af før Tiden. De kan dræbes ved Sprøjtning med Nikotin (1:1000) i Sæbevand eller med Sprøjteolie (1—2 Liter til 100 Liter Vand). Æggene, der overvintrer paa Grenene, dræbes ved Vintersprøjtning med Svovlkalk 10:90, med Frugttrækarbolineum 7—8:100 eller med Sprøjteolie 10:90.

Solbærmider (*Eriophyes ribis*) fremkalder opsvulmede Frugtknopper, som aldrig aabner sig. Det tilraades at sprøjte nyplantede Buske hvert Aar med Svovlkalk 8:100, naar Knopperne er saa vidt udsprungne, at Blomsterstanden netop ses. Stærkt angrebne Buske ryddes.

Hindbærbiller (*Byturus tomentosus*) er ca. 4 mm lange, buttede, gulbrune, haarede; de gnaver af de unge Blomsterknopper og af endnu sammenfoldede Blade. Æggene lægges i Blomsterne, hyppigst mellem Støvdragerne. Larverne er de velkendte »Orm i Hindbær«. Et Par Pudringer med Derris (250. Meddelelse), medens Blomsterne er i Knop, kan virke fortrinligt. Billerne kan bankes af Skuddene om Morgen, f. Eks. ned paa en Lærredsskærm med Klister.

Kemikaliernes Tilberedning og Egenskaber er nærmere omtalt i 250. Meddelelse, Bladlus i 141. Meddelelse.

Abonnement paa korte Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur tegner man paa sit eget Postkontor eller hos Postbudet under Navn af: »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 1 Kr. 50 Øre om Aaret, Postpenge iberegnet.